

It takes two to... Team teach

It takes a team to... Teach!

Het wat, hoe en waarom van team teaching als onderwijsvorm

ASoE Colloquium Samen Onderwijs Vormgeven

19-20 juni 2018

Mathea Simons (UA) en Marlies Baeten (UA, UCLL)

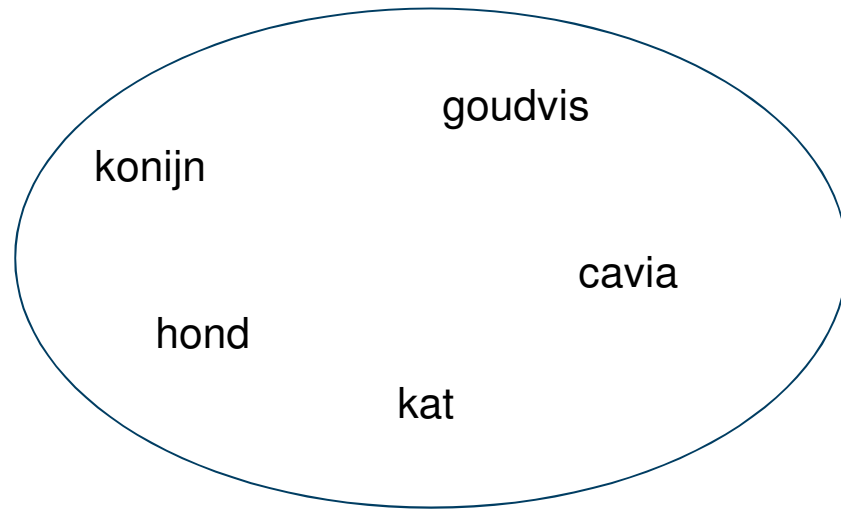
Universiteit **Antwerpen**

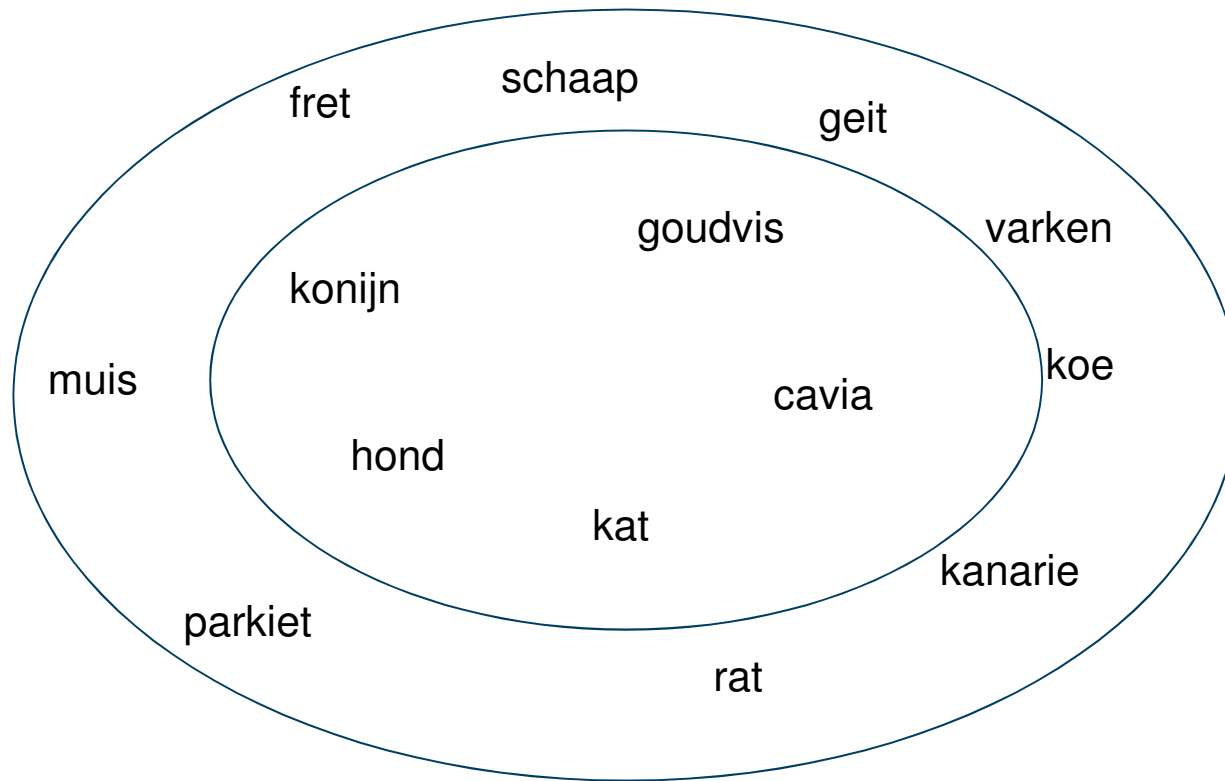

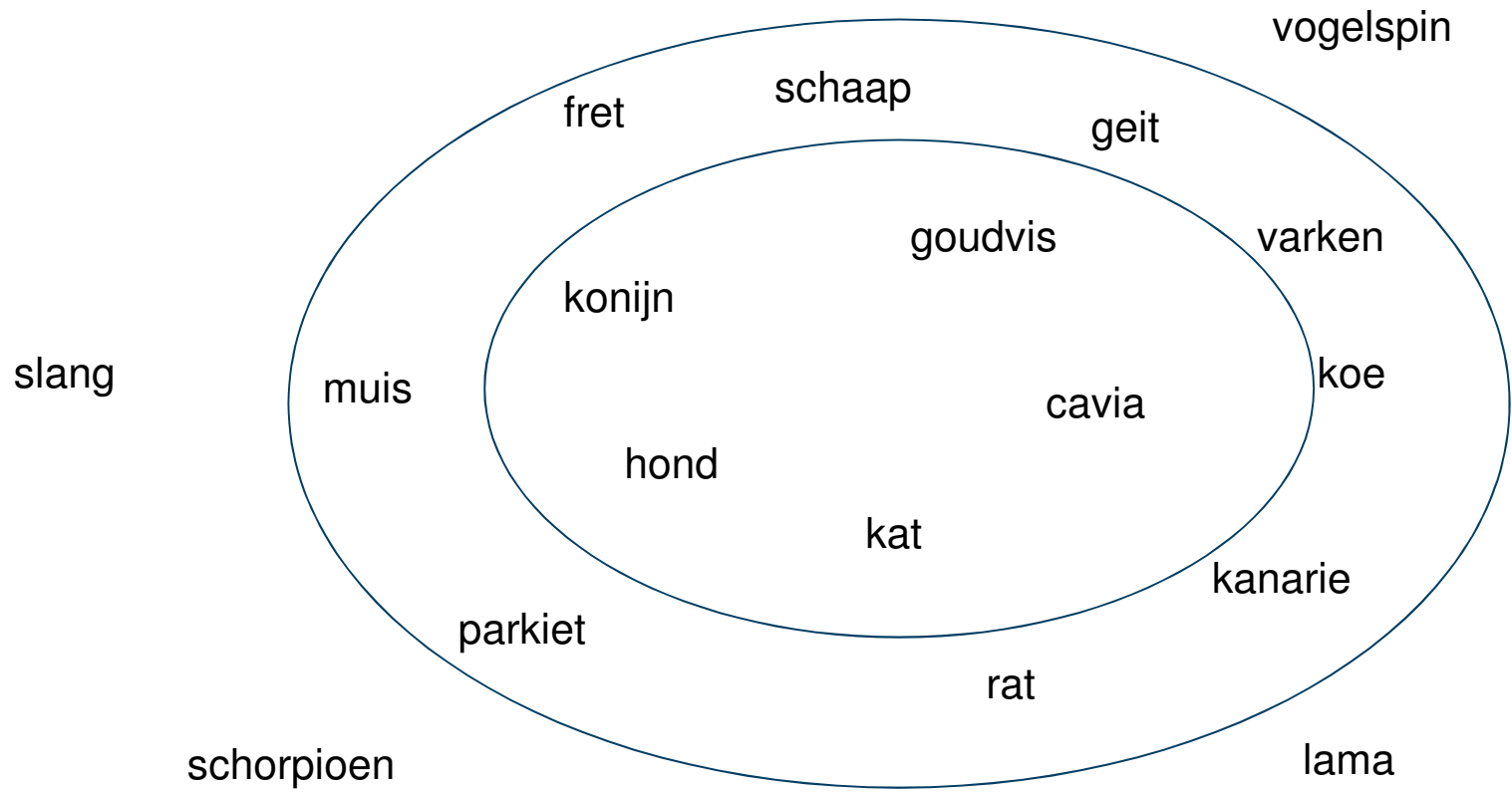

Opdracht 0

Universiteit Antwerpen

“Het onderwijs in Vlaanderen is niet klaar voor de 21ste eeuw. Het uitgangspunt is: ik ga mijn klas binnen, ik doe mijn deur dicht en ik ben de baas, ik doe wat ik wil. Alles wat indruist tegen die autonomie wordt als bedreigend ervaren.”

Dirk Van Damme (OESO-expert) (DS, 3/1/2014)

Bevindingen Teaching and Learning International Survey (Talis, 2013, OESO)

Lessen van andere leraren observeren en feedback geven

LaO			1 ^{ste} gr. SO		
Vlaanderen		TALIS	Vlaanderen		TALIS
25	<	51	25	<	55

Gezamenlijk lesgeven in dezelfde klas

LaO			1 ^{ste} gr. SO		
Vlaanderen		TALIS	Vlaanderen		TALIS
69	<	80	35	<	58

-> Lesgeven blijft voor leraren in Vlaanderen een individuele activiteit

Probleemstelling

- Maatschappelijke ontwikkelingen
 - Onderwijsvernieuwingen vanuit de Vlaamse Overheid
 - Praktijkschok voor beginnende leraren
- > Hoe kwaliteitsvol onderwijs realiseren in een klasgroep met leerlingen die zeer verschillend zijn qua mogelijkheden, sociaal-culturele achtergrond, moedertaal enz.?
- > Hoe leraren sterker maken om met deze omstandigheden om te gaan?
- > Hoe ervoor zorgen dat leraren tevreden zijn in de verschillende fasen van hun loopbaan in dergelijke omstandigheden?

ELKE STRUYF | ASTER VAN MIEGHEM | MATHEA SIMONS
ELLEN VANDERVIEREN | JORDI CASTELEYN | TOM SMITS

FLEXIBEL LESGEVEN

LEIDRAAD VOOR HET INZETTEN
EN ONTWIKKELEN VAN
LERARENCOMPETENTIES
IN HET LAGER ONDERWIJS

LANNOO
CAMPUS

MACHTELD VANDECANDELAERE | NAOMI VAN DEN BRANDEN
GOEDROEN JUCHTMANS | MARGO VANDENBROECK | BIEKE DE FRAINE

FLEXIBELE LEERWEGEN

INSPIRATIEGIDS VOOR
BASISONDERWIJS
EN SECUNDAIR ONDERWIJS

LANNOO
CAMPUS

Universiteit Antwerpen

Team teaching als onderwijsvorm

Doelstellingen

U kan

- 1)concept team teaching (en synoniemen) omschrijven
- 2)verscheidene modellen van team teaching voor de klaspraktijk benoemen
- 3)beweegredenen om met team teaching te starten aanhalen
- 4)voor- en nadelen bespreken (voor verscheidene actoren)
- 5)randvoorwaarden voor succesvolle implementatie bespreken met het oog op uw eigen context

Waarop baseren we ons?

- (1) Literatuurstudie
- (2) Empirisch onderzoek

Waarop baseren we ons?

(1) Literatuurstudie

Databanken: ERIC, FRANCIS, PsycInfo, Scopus, Web of Science

Selectiecriteria voor opname: tot 2000; peer reviewed

Basiscorpus: 50 manuscripten

Review studies

- Baeten, M., & Simons, M. (2014). Student teachers' team teaching: Models, effects, and conditions for implementation. *Teaching and Teacher Education*, 41, 92-110.
- Baeten, M., & Simons, M. (2016). Innovative field experiences in teacher education: Student teachers and mentors as partners in teaching. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education* 28:1. 38-51.
- Meirsschaut, M., & Ruys, I. (2017). *Teamteaching. Een verkenning van de literatuur*. Steunpunt Onderzoek, Gent.

Waarop baseren we ons?

(2) Empirisch onderzoek

- Universiteit Antwerpen: 16 aspirant-leraren
- Karel de Grote-Hogeschool: 240 aspirant-leraren

Empirische studies

- Simons, M., Baeten, M. & Vanhees, C. (2018). Team teaching during field experiences in teacher education: Investigating student teachers' experiences with the parallel and sequential teaching model. *Journal of Teacher Education*.
- Simons, M., Baeten, M. & Vanhees, C. (2017). Student teachers team teaching during field experiences: an evaluation by their mentors. *Mentoring & tutoring: partnership in learning* 24(5), 415-440
- Baeten, M., & Simons, M. (2018). Team teaching als stagevorm in de lerarenopleiding. Onderzoek naar de ervaringen van aspirant-leraren. *Tijdschrift voor Hoger Onderwijs* 35(3), 37-54.

1. Concept Team Teaching

Team teaching

- Samenwerking
- Op vlak van planning/ lesvoorbereiding, implementatie/ lesgeven en evaluatie
- Om leerdoelen te bereiken bij een groep c.q. al hun leerlingen
- Verscheidene verschijningsvormen:
 - Team teaching modellen
 - Aantal en type leraren (leraar, aspirant-leraar, mentor, zorgleraar, lerarenopleider, kinderverzorgster, paramedicus, zorgcoördinator ...)
 - Duurtijd: kort- (concrete hulpvraag; stages) of langdurend (structureel; vertrouwensrelatie met elkaar en met leerlingen)

Team teaching

“In team teaching werken meerdere onderwijsprofessionals samen in de voorbereiding, uitvoering en de reflectie op hun gedeelde lesopdracht aan kwaliteitsvol onderwijs voor al hun leerlingen.” (Baeten & Simons, 2014)

Team teaching

Synoniemen: co-teaching, collaborative teaching, cooperative teaching

Co-teaching = specifieke vorm (Mastropieri & Scruggs, 2005; Thousand & Nevin, 2008)

Context:

- Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in reguliere onderwijssetting
- Specifieke samenstelling team ('gewone leraar' met leraar specifieke expertise mbt leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften)

2. Team Teaching Modellen

Opdracht 1

Je vindt een overzicht met

- Modellen van team teaching
- Omschrijvingen

- I. Associeer de omschrijving en het model
- II. Orden de modellen volgens de mate van samenwerking tussen de team teaching partners

Team teaching modellen		I. Omschrijving	II. Mate van samenwerking
A.	Assistent-leraar model	5	
B.	Coaching model		
C.	Gelijke status model	1	
D.	Observatiemodel		1
E.	Teaming model		5

Opdracht 1

Oplossing

Team teaching modellen		Omschrijving	Mate van samenwerking
A.	Assistent-leraar model	5	3
B.	Coaching model	4	2
C.	Gelijke status model	1	4
D.	Observatiemodel	3	1
E.	Teaming model	2	5

Team teaching modellen

	Weinig samenwerking	(1) Observatiemodel	Leerkracht (volledige verantwoordelijkheid) & Observator
		(2) Coachingsmodel	Leerkracht (volledige verantwoordelijkheid) & Coach
		(3) Assistent-leraar-model	Leerkracht (hoofdverantwoordelijke) & Assistent
		(4) Gelijke status-model <ul style="list-style-type: none">- Sequentieel lesgeven- Parallel lesgeven- Lesgeven in 'stations'	Leerkrachten (gelijke status)
	Veel samenwerking	(5) Teaming-model	Leerkrachten (gelijke status) <ul style="list-style-type: none">→ Samen plannen→ Samen lesgeven→ Samen evalueren

Uit: Baeten & Simons (2014)
in *Teaching and Teacher Education*

Team teaching modellen

	Weinig samenwerking	(1) Observatiemodel	Leerkracht (volledige verantwoordelijkheid) & Observator
		(2) Coachingsmodel	Leerkracht (volledige verantwoordelijkheid) & Coach
		(3) Assistent-leraar-model	Leerkracht (hoofdverantwoordelijke) & Assistent
		(4) Gelijke status-model <ul style="list-style-type: none">- Sequentieel lesgeven- Parallel lesgeven- Lesgeven in 'stations'	Leerkrachten (gelijke status)
	Veel samenwerking	(5) Teaming-model	Leerkrachten (gelijke status) <ul style="list-style-type: none">→ Samen plannen→ Samen lesgeven→ Samen evalueren

-> *Met welke collega welk model? Welke collega's met welk model?*

3. Voor- en Nadelen van Team Teaching

Opdracht 2

Bij team teaching in de lerarenopleiding kunnen verschillende actoren betrokken zijn:

1. Leraren
2. Leerlingen
3. Zorgleraar
4. Kinderverzorg(st)er
5. Zorgcoördinator
6. Aspirant-leraren, Mentoren, Lerarenopleider

Werk samen met je buur en geef voor de kernactoren (1 & 2) minimum één voordeel en één mogelijk nadeel.

Opdracht 2

Bij team teaching in de lerarenopleiding kunnen verschillende actoren betrokken zijn:

1. Leraren
2. Leerlingen
3. Zorgleraar
4. Kinderverzorg(st)er
5. Zorgcoördinator
6. Aspirant-leraren, Mentoren, Lerarenopleider

Werk samen met je buur en geef voor de kernactoren (1 & 2) minimum één voordeel en één mogelijk nadeel.

Opdracht 2

Voordelen

Leraren

Leerlingen

Nadelen

Leraren

Leerlingen

Opdracht 2

Leraren

Voordelen

Meer steun

- Emotionele steun
- Professionele steun

Meer dialoog

- Minder bedreigend
- Leren andere visie kennen

Professionele groei

- Lesgeven
- Samenwerken
- Reflectie

Persoonlijke groei

- Meer zelfvertrouwen
- Meer verantwoordelijkheid/control

Nadelen

Opdracht 2

Leraren

Voordelen

Meer steun

- Emotionele steun
- Professionele steun

Meer dialoog

- Minder bedreigend
- Leren andere visie kennen

Professionele groei

- Lesgeven
- Samenwerken
- Reflectie

Persoonlijke groei

- Meer zelfvertrouwen
- Meer verantwoordelijkheid/control

Nadelen

Gebrek aan compatibiliteit

- Op vlak van persoonlijkheid, mening, capaciteiten, ...

Onderlinge vergelijking/competitie

Moeilijkheden bij geven van feedback

- Vaak positief

Hogere werklast

- Samen lessen voorbereiden

Minder individueel lesgeven

- Vrees voor te sterke afhankelijkheid van peer

Opdracht 2

Leerlingen

Voordelen

Meer steun en individuele aandacht

- Mogelijkheden tot differentiatie, observatie

Rijke en gevarieerde lessen

- Experimenteren met didactische werkvormen, meer visies op zelfde topic

Leerwinst

Nadelen

Opdracht 2

Leerlingen

Voordelen

Meer steun en individuele aandacht

- Mogelijkheden tot differentiatie, observatie

Rijke en gevarieerde lessen

- Experimenteren met didactische werkvormen, meer visies op zelfde topic

Leerwinst

Nadelen

Verwarrend

- Verschillende richtlijnen, verschillende antwoorden, ...

Opdracht 2

Lerarenopleiding - Mentoren

Voordelen

Minder werklast

- Aspirant-leraren zoeken steun bij elkaar

Leerwinst

- Nieuwe ideeën, recente kennis, technische vaardigheden, ...

Meer samenwerking op school

Nadelen

Hogere werklast

- Meer aspirant-leraren
- Gezamenlijke en individuele feedback

Minder sterke relatie met aspirant-leraar

- Aspirant-leraar steunt minder op mentor, meer op peer

4. Beweegredenen om met Team Teaching te starten

10 Bewegredenen voor Team teaching

Niveau	Bewegreden
Leerling	1. Leerlingen (al dan niet met specifieke behoeften) beter ondersteunen
Leraar	2. Extra leerkansen bieden, professionalisering
Leraar	3. Expertise(s) combineren en versterken
Leraar	4. Meer samenwerking, minder isolatie
Leraar	5. Overgang lerarenopleiding naar klaspraktijk

Meirschaut & Ruys, 2017

10 Bewegredenen voor Team teaching

Niveau	Bewegreden
Leerling	1. Leerlingen (al dan niet met specifieke behoeften) beter ondersteunen
Leraar	2. Extra leerkansen bieden, professionalisering
Leraar	3. Expertise(s) combineren en versterken
Leraar	4. Meer samenwerking, minder isolatie
Leraar	5. Overgang lerarenopleiding naar klaspraktijk
Leraar & Organisatie	6. Lesgeven aan grote klasgroepen haalbaar/werkbaar maken
Organisatie	7. Zieke of afwezige collega's vlotter kunnen vervangen
Organisatie	8. Curriculumhervorming of geïntegreerd curriculum ondersteunen
Organisatie	9. Leerkrachten zonder mandaat godsdienst in dienst nemen
Organisatie	10. Gebrek aan stageplaatsen ondervangen

Meirschaut & Ruys, 2017

5. Randvoorwaarden voor succesvolle implementatie van Team Teaching

Opdracht 3

In welke mate moeten de voorwaarden vervuld zijn om team teaching succesvol te laten verlopen?

Opdracht 3

Drie clusters van randvoorwaarden:

1. Persoonlijke en relationele randvoorwaarden
2. Randvoorwaarden in de professionele samenwerking
3. Beleidsmatige en organisatorische randvoorwaarden

Voorwaarden voor implementatie

1. Persoonlijke en relationele randvoorwaarden

- Goede match
- Relatie van openheid, vertrouwen, respect en gelijkwaardigheid
- Individuele vaardigheden en kenmerken: positieve houding t.a.v. samenwerking, communicatievaardigheden, adequaat omgaan met meningsverschillen

Voorwaarden voor implementatie

2. Randvoorwaarden in de professionele samenwerking

- Regelmatig en voldoende diepgaand communiceren over:
 - Visie op onderwijs en leren
 - Verdeling van rollen en verantwoordelijkheden
- Effectief delen van verantwoordelijkheden

Voorwaarden voor implementatie

3. Beleidsmatige en organisatorische randvoorwaarden

- Vrije keuze tot team teaching
- Steun vanuit leiding en team
 - Reflectie bevorderen (bv. questionnaire)
 - Tijd voor overleg en planning
 - Continuïteit in samenwerking
 - Professionalisering
 - Vertrouwen en autonomie
 - Infrastructuur
 - Klassamenstelling

6. Ervaringen met Team Teaching in kaart brengen

Ervaringen in kaart brengen

Team Teaching Experience Questionnaire (TTEQ)

In welke mate bent u het eens met volgende stellingen? (1 = Helemaal oneens – 5 = Helemaal eens)

	1	2	3	4	5
1. Ik kon bij mijn team teaching partner terecht met vragen en bezorgdheden.					
2. Mijn team teaching partner gaf me professionele steun (bv. tips, ideeën, bruikbare info).					
3. Ik had het gevoel dat er competitie bestond tussen mijn team teaching partner en mezelf.					
4. Ik was bezorgd dat mijn team teaching partner beter zou lesgeven dan ik.					
5. Samen met mijn team teaching partner voor de klas staan, stelde me gerust.					
6. Samen met mijn team teaching partner reflecteren over de les, gaf me meer inzicht in mijn eigen kwaliteiten als leraar.					
7. Door samen te werken met mijn team teaching partner durfde ik te experimenteren met nieuwe werkvormen.					
8. Ik had voldoende mogelijkheden om mijn leservaringen te delen met mijn team teaching partner					
9. De aanwezigheid van mijn team teaching partner tijdens mijn lessen bezorgde me extra stress.					
10. De verschillen tussen mijn team teaching partner en mij maakten samenwerking moeilijk.					

mathea.simons@uantwerpen.be

marlies.baeten@uantwerpen.be

Universiteit Antwerpen

Randvoorwaarden voor implementatie in de lerarenopleiding

Universiteit Antwerpen

Voorwaarden voor implementatie

Lerarenopleiding

- Combinatie van team teaching en individuele stage
 - Team teaching bij aanvang, later individuele stage
 - Starten met modellen die weinig samenwerking vereisen, later modellen die meer samenwerking vereisen
 - In bepaalde gevallen: individueel lesgeven
- Aandacht voor groepssamenstelling (geografisch criterium)
- Gebrek aan compatibiliteit (training in samenwerking, relatievormende activiteiten)
- Stage op zelfde moment starten
- Training in feedback geven (en ontvangen)
- Modeling: lerarenopleiders geven les ahv team teaching

Voorwaarden voor implementatie

Mentor en stageplaats

- Goede samenwerking aanmoedigen
- Gepersonaliseerde feedback geven, naast gezamenlijke feedback
- Beperk aantal mentoren per student
- Locatie (grote en voldoende klaslokalen)
- Schoolcultuur

